

UNIwersytet IM. Adama Mickiewicza w Poznaniu
SERIA FILOLOGIA ANGIELSKA NR 34

JACEK WITKOŚ, PIOTR CEGŁOWSKI,
ANNA SNARSKA, SYLWIUSZ ŻYCHLIŃSKI

Wybrane aspekty derywacji i interpretacji wyrażeń bezokolicznikowych

Minimalistyczne studium porównawcze
polsko-angielskie

POZNAN 2011

Spis treści

Rozwiązanie skrótów	7
1. Podstawowe pojęcia z zakresu gramatyki generatywnej (teoria rzędu i wiązania oraz minimalizm)	11
1.1. Przesunięcie	12
1.1.1. Przesunięcia widoczne i ukryte	17
1.1.2. Pozostałość po przesunięciu – ślad czy kopia?	20
1.2. Przypadek	23
1.2.1. Przypadki strukturalne i leksykalne	25
1.3. Derywacja w ujęciu minimalistycznym	27
1.3.1. Operacja wydruk – kluczowy punkt w derywacji	31
1.4. Wielokrotny wydruk a linearyzacja konstrukcji składniowych	37
1.4.1. Wielokrotny wydruk a cykliczność operacji składniowych	41
1.5. Metodologia przesunięcia w trzech minimalistycznych odsłonach	43
1.6. „Okno derywacyjne” jako przestrzeń sondowania	49
1.7. Zjawisko kontroli w zarysie ogólnym	53
1.8. Podsumowanie	57
2. Zdania bezokolicznikowe i zjawisko kontroli	58
2.1. Właściwości kontroli koniecznej i kontroli dowolnej	60
2.2. Minimalistyczne teorie kontroli	63
2.2.1. PRO i przypadek zerowy	64
2.2.2. Kontrola jako przesunięcie cech tematycznych	69
2.2.3. Podmiot zdania głównego i PRO generowane w jednej strukturze	71
2.3. Więcej o przesunięciu i sondowaniu	72
2.4. Podsumowanie	78
3. Dwa podejścia teoretyczne do opisu zjawiska kontroli	79
3.1. Kontrola przez przesunięcie w stronie biernej	80
3.2. Przesunięcie boczne i kontrola w zdaniach okolicznikowych	84
3.3. Kontrola domyślna	85
3.4. Kontrola zmienna	87
3.5. Kontrola w konstrukcjach odczasownikowych	88
3.6. Kontrola w dopełnieniach pytajnych	91

3.7. Brama PRO	92
3.8. Kontrola częściowa i kontrola rozłączna	95
3.9. Szerzej o relacji PRO – kontroler w kontekście przypadku oraz o kontroli kataforycznej	101
3.10. Podsumowanie	105
4. Derywacja i interpretacja bezokoliczników i gerundiów w języku polskim ...	107
4.1. Opis konstrukcji bezokolicznikowych na podstawie teorii bazującej na sondowaniu	107
4.1.1. Problematiczne aspekty podejścia opartego na sondowaniu w odniesieniu do kontroli w bezokolicznikach rozszerzonych (CP)	112
4.1.1.1. Podejście oparte na sondowaniu a dopełniacz negacji	112
4.1.1.2. Podejście oparte na sondowaniu a lokalny zakres relacji gramatycznych	113
4.1.1.3. Kontrola podmiotu ponad dopełnieniem	115
4.1.1.4. Późne przyłączenie a kontrola podmiotu nad dopełnieniem	126
4.2. Konstrukcje z kontrolą w języku polskim a teoria oparta na przesunięciu ...	136
4.2.1. Kontrola w bezokolicznikach wprowadzonych przez podrzędnik	136
4.2.2. Właściwości akomodacyjne predykatów przymiotnikowych	140
4.2.3. Forma przypadku predykatu przymiotnikowego w bezokolicznikach typu CP	145
4.2.4. Kontrola oparta na przesunięciu: propozycja opisu	147
4.2.5. Interpretacje PRO w zdaniach dopełnieniowych wprowadzonych przez leksykalne elementy frazy podrzędnika	151
4.2.6. Wybrane konsekwencje zaproponowanego rozwiązania	157
4.3. Konstrukcje gerundialne typu <i>-nie/-cie</i> w analizie porównawczej	158
4.3.1. Ogólny zarys problematycznych aspektów kategoryzacji konstrukcji <i>-nie/-cie</i>	159
4.3.2. Morfologia i składnia konstrukcji gerundialnych typu <i>-nie/-cie</i>	162
4.3.3. Interpretacja podmiotu nieleksykalnego konstrukcji typu <i>-nie/-cie</i>	166
4.3.4. Gerundia <i>-nie/-cie</i> : konkluzje	171
4.4. Kontrola do zdań podrzędnie złożonych okolicznikowych, wyrażen okolicznikowych oraz imiesłowowych równoważników zdania	173
4.4.1. Wyrażenia okolicznikowe	173
4.4.2. Zdania okolicznikowe	179
4.4.3. Imiesłowowe równoważniki zdań	184
4.4.4. Zdania okolicznikowe: konkluzje	186
4.5. Podsumowanie	187
5. Wnioski	188
Bibliografia	192
Selected aspects of the derivation and interpretation of infinitives. A minimalist Polish-English comparative study (Summary)	202